

'Improving Together'

The next phase of implementing
the Health, Social Care and
Well-Being Strategy for Torfaen

Executive Summary

2008-11

If you require a copy of this Strategy in Braille or audio format, or other language please contact the Health and Well-being Team on 01495 766147 or email healthandwellbeing@torfaen.gov.uk

Foreword

This Strategy is being produced at a time when the challenges and issues facing us all are increasing; the effects of demographic, environmental, technical, financial and social shifts are now much more noticeable, making it more important than ever to find a sustainable approach.

Locally, the NHS is treating more people, more effectively than ever before, yet health and well-being in Torfaen remains amongst the lowest in Europe.

This is partly because the health and well-being of our communities in Torfaen are inextricably linked with the past, and partly because the things we have started to do together to change involve a complex interaction of different policy areas, from across several organisations. Inevitably, some of the changes we need to see are long term, taking longer than the next three years to affect. In that sense, this phase of our joint strategy represents the next steps in the journey of 'Improving Together'.

The Welsh Assembly Government's guidance for both the Health Social Care and Well-being Strategy (HSCWB) and the Children and Young People's Plan (CYPP) make it clear that these two strategies should be defining statements of intent and priorities for all public services. The Needs Assessment is referenced in both strategies, and this HSCWB strategy reflects and cross references the main priorities for the CYPP, shares important ambitions with the Community Safety Plan, and will – in part – be made real through implementing the Local Development Plan, which will govern land use and our built environment up to 2015. A new Local Service Board is being established, which exemplifies our commitment to work even more effectively together.

Foreword

In producing this second Strategy we know that some things that have gone before have worked well, and a few have not worked as well we would have hoped. So, this Strategy further develops previous planning and practice and, for it to make any sustainable difference, it's implementation needs to inspire, encourage and support every individual working and living in Torfaen to take more control of their own, their family's and their community's future health and well-being.

We know that small changes can make a big difference, and so all of the partners to this Strategy are committed to leading by example – improving our own work places and developing our local workforces – in order to work towards delivering the wider changes that we also wish to see in others.

We have consulted widely, and this has helped us set some local priorities, which now sit alongside existing national priorities, and within a clearer picture about what we need to do in Torfaen.

A 'jargon-busting' list of some of the less common terms used in these documents and the supporting plans is also provided, and where appropriate these words are shown in italics.

You may also want to read some of these supporting papers, if you are interested in understanding more about how we came to develop this Strategy for 2008-11.

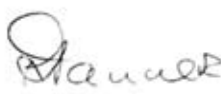
Chair of Torfaen
Local Health Board
Dr. Doug Dare

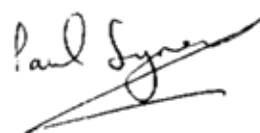
Leader of Torfaen
County Borough Council
Cllr. Bob Wellington

Chair of Torfaen
Voluntary Alliance
Lynn Tanner

Chief Superintendent
Gwent Police
Paul Symes

Introduction

- This is the second 3 year phase of a long term commitment to improving Health, Social Care and Well-Being in Torfaen.
- It is a joint strategy prepared by the Council, the LHB, TVA, Gwent Police, Gwent NHS Trust, together with user and carer representations.
- In the first phase (2005/08), the LHB was provided with additional resources (£3.8m) which enabled implementation to be around setting up some 60 new and additional projects, and monitoring the subsequent activity.
- Because of financial changes, that is not an option in the 3 years ahead, and so this strategy requires that local priorities are addressed in many different ways.

Analysis

- A number of key trends mean that health and social care services in Wales are unsuitable in their current form.
- The response has to be to continue the 'twin track' approach of improving health and social care services, whilst at the same time improving health and well-being within the community.
- Within Gwent a major programme of health service change – Clinical Futures – is underway: to be successful, however, it relies on many, much wider changes, which requires a co-ordinated effort.
- No single approach or agency is capable of delivering the scale and pace of change that is so obviously needed in Torfaen. Through adopting a 'four pronged' approach, a healthy balance of activity can be planned to address:

Executive summary

Vision

- **Life circumstances** – the wider determinants of health and well-being; influenced mainly through a concerted commitment to developing healthy public policy across all organisations. This must happen at the same time as
- Promoting healthier choices to improve **lifestyles**; achieved mainly through refocusing of existing work and developing *new programmes of activity*, and;
- **Improving health and social care outcomes** – achieved mainly through promoting *independence* and choice, and
- **Service provision** – influenced by a focus on *efficiency*, collaborative planning and *new service models* to enable and support the above.
- Key statistics – from the Needs Assessment show that the factors that determine poor health and well-being are widespread in Torfaen: re-orientating services to change these is the collective responsibility of the Partners, supported by the Local Service Board.
- The focus of many of these services has to be on prevention; reducing the number of people who require treatment, and providing it more locally for those that do need support is a more sustainable approach.
- All public policies – not just health policies – must contribute in some way to improving our citizen's health: the Partnership Board have adopted a vision with a strong public health ethos.
- The vision will be supported by an implementation plan which operates at 3 levels;
- By establishing a number of local priorities, based on the review, consultation and analysis stages of work;
- By being accountable for the progress of a small number of major programmes which exemplify the 'whole systems' shifts required.
- By having a supporting programme of change management, consciously addressing organisational development, joint financial planning, and other 'enabling' activities.

The local priorities are based on consultation and analysis and include some areas of work that will be shared with the Children and Young People's Plan and the Community Safety Partnership; the top priorities locally include;

<p>Education, Skills and Training Acquisition of basic skills; enhancing the Healthy Schools programme</p>
<p>Substance Misuse Reduce the misuse of alcohol, tobacco (all ages)</p>
<p>Healthy Living Reduce and support prevention of heart disease, obesity, and teenage pregnancy</p>
<p>Vulnerable Adults and Carers Promoting good mental health/preventing depression; supporting carers</p>
<p>Promoting Independence and Choice Older people, living healthily, safely and independently at home. Reducing delayed transfers of care; agreeing the best pathways between services</p>
<p>Long Term Limiting Illness Promoting self care/self management (heart disease, cerebrovascular disease, blood pressure)</p>
<p>Inequalities Tackling poverty and deprivation and maximising income in the poorest parts of Torfaen.</p>

The local priorities are expressed as outcome statements, which are further developed in the Implementation Plan, to show how the whole Council – not just Social Care and Housing services – and other public services can contribute.

How we get there

- 'Improving together' is a long term commitment.
- The potential for changes to local health structures and the tighter financial outlook represent risks; there are also opportunities, such as the establishment of a Local Service Board (LSB), and potential economies of scale and collaboration.
- The Partnership Board and the LSB already have a clear view on some of the headline changes that will be delivered by 2008/11, but in addition to these tangible projects, successful implementation also relies on real community engagement and involvement.
- The local 'third sector' (of community and voluntary organisations) is a key resource for the Partnership Board and needs to be supported to help with;
 - Tackling inequalities at the most localised level;
 - Delivering and implementing Health Challenge Torfaen.
 - Bring additional resources into the Partnership Board

Executive summary

- A different set of functions for the Partnership Board requires some changes to the structure, membership and methodologies to be deployed up to 2008/11. Key amongst these are;
- Executive/director level leadership of the Joint Strategic Implementation Groups.
- Appropriate stakeholder membership and mechanisms for wide engagement.
- A strong and consistently applied methodology (Outcome Based Accountability) approach for measuring real changes across the local priorities.
- Clear accountabilities for change and redistribution of resources, where evidence shows that this could be more effective.
- Programme and project monitoring, evaluation and review responsibilities.

Implementation, Monitoring and Evaluation

- The Implementation Plan is in 3 parts and is supported by nine Joint Commissioning Strategies and their action plans. These outline how the service development and provision of health and social care services will support the outcomes that local partners have set.
- The Partnership Board will meet 6 times per annum, to both give account of, and be accountable for, progress towards the Vision.
- Key criterion has been established for new proposals, within which evidence-based decision making and robust evaluation are strong features.
- Progress is dependent in large measures upon the effective implementation of many other existing programmes and plans.
- Everyone has a role in 'Improving Together'.

Some of the phrases used in this strategy and signposted documents explained.

Health Social Care and Well-being

A range of issues that affect everyone living and working in Torfaen.

Health

Good health or health improvement – services delivered by doctors, nurses and other health professionals to prevent illness; treat and improve; manage conditions and illness

Social Care

Services that are provided by, or on behalf of, the local authority to vulnerable people.

Wider Determinants

The wide range of factors, which determine how healthy we are for example: poverty, employment, education, housing, environment and community safety.

Commissioners

Describes the means by which the Local Authority and Local Health Board plan, organise and purchase services for people.

LHB

Local Health Board exist in order to improve health and healthcare of the local population. They were established in 2003 to take over the responsibilities of the Health Authorities in Wales and were given three quarters of the NHS budget in Wales. They decide what health services their populations need and then pay hospital trusts, family doctors, dentists and others to provide these services.

NHS Trust

the organisation with responsibility for providing a range of community and acute health services.

Health Services

Services helping people live as full and independent lives as possible. They are intended to help people overcome particular difficulties, and to assist people to live in their own home/local area, for as long as possible.

Vision

A statement that says how things will be in the future

Outcomes

The visible effect of an event

Glossary

Partnership Framework

A group of people or organisations brought together with a common purpose, such as developing a programme.

Health Professional

A person who helps in identifying, preventing, or treating illness or disability.

Health Inequalities

Differences in people's health between geographical areas and between different groups of people.

Engagement

taking part in planning and discussions on services

Programme

A coherent series of activities that, together, make up strategies to be carried out with a group of participants for the purpose of improving the health status of the target group.

Os hoffech gopi o'r Strategaeth hon mewn Braille, fformat clywedol neu iaith arall, cysylltwch â'r
Tîm Iechyd a Lles ar 01495 766147 neu drwyv e-bost:
healthandwellbeing@torfaen.gov.uk

Mae'r Strategaeth hon yn cael ei chynhyrchu ar adeg pan mae'r heriau a'r materion yr ydym oll yn eu hwynebu yn cynyddu; erbyn hyn, mae effeithiau symudiadau demograffig, amgylcheddol, technegol, ariannol a chymdeithasol yn llawer mwy amlwg ac felly mae'n fwy pwysig nawr nag erioed ein bod yn dod o hyd i ymagwedd gynaliadwy.

Yn lleol, mae'r GIG yn trin mwy o bobl, yn fwy effeithiol nag erioed o'r blaen, ond eto mae iechyd a lles yn Nhorfaen yn dal i fod ymhlith yr isaf yn Ewrop.

Yn rhannol, mae hyn yn ganlyniad i'r ffaith fod iechyd a lles cymunedau Torfaen â chysylltiad annatod â'r gorffennol, ac, yn rhannol, mae'n ganlyniad i'r ffaith fod y pethau yr ydym wedi dechrau eu gwneud, gyda'n gilydd, i newid, yn cynnwys cyfuniad cymhleth o feysydd polisi gwahanol, o blith sawl sefydliad. Yn anochel, mae rhai o'r newidiadau y mae angen i ni eu gweld yn rhai hir dymor, ac mae'n mynd i gymryd mwy na'r tair blynedd nesaf i weld yr effeithiau. Yn yr ystyr yma, mae'r cam hwn yn ein cyd-strategaeth yn cynrychioli'r camau nesaf yn siwrnai 'Gwella Gyda'n Gilydd'.

Mae canllawiau'r Cynulliad ar gyfer y Strategaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles (IGCaLI) a'r Cynllun Plant a Phobl Ifanc (CPPI) yn egluro y dylai'r ddwy strategaeth fod yn ddatganiadau o fwriad a blaenoriaethau diffiniol ar gyfer gwasanaethau cyhoeddus. Ceir cyfeiriad at yr Asesiad Angen yn y ddwy strategaeth. Mae'r strategaeth IGCaLI hon yn adlewyrchu'r prif flaenoriaethau ar gyfer y CPPI, ac yn eu croesgyfeirio, ac mae'n rhannu'r uchelgeisiau pwysig gyda'r Cynllun Diogelwch Cymunedol. Bydd yn cael ei gwireddu - yn rhannol - trwy weithredu'r Cynllun Datblygu Lleol, a fydd yn llywodraethu'r defnydd o dir a'n hamgylchedd adeiledig nes 2015. Mae yna Fwrdd Gwasanaethau Lleol ar y gweill ac mae'n arwydd o'n hymrwymiad i gydweithio'n fwy effeithiol eto.

Rhagair

Wrth gynhyrchu'r ail Strategaeth hon, rydym yn gwybod bod rhai pethau a wnaed o'r blaen wedi gweithio'n dda, ac ambell beth heb weithio cystal ag y gobeithiwyd. Felly, mae'r Strategaeth hon yn datblygu'r cynllunio a'r arferion blaenorol ymhellach, ac, er mwyn gwneud gwahaniaeth cynaliadwy, mae angen i'w gweithrediad ysbrydoli, annog a chefnogi pawb sy'n byw ac yn gweithio yn Nhorfaen i gymryd mwy o reolaeth tros eu hiechyd a'u lles nhw eu hunain, eu teulu a'u cymuned yn y dyfodol.

Sylweddolwn fod newidiadau bach yn gwneud gwahaniaeth mawr, ac felly mae holl bartneriaid y Strategaeth wedi ymrwymo i arwain trwy esiampl – gwella ein gweithleoedd ni a'n gweithluoedd lleol – i weithio at drosglwyddo'r newidiadau ehangach yr ydym am eu gweld gan eraill.

Rydym wedi ymgynghori'n eang, ac mae hyn wedi'n helpu ni i osod rhai blaenoriaethau lleol, sydd bellach yn eistedd ochr yn ochr â blaenoriaethau cenedlaethol sydd eisoes yn bodoli, ac o fewn darlun cliriach o'r hyn sydd angen i ni ei wneud yn Nhorfaen.

Hefyd, ceir rhestr o rai o'r geiriau llai cyffredin a ddefnyddir yn y dogfennau hyn a'r cynlluniau cefnogol, a'u hystyr, a, ble'n briodol, dangosir y geiriau hyn mewn italig.

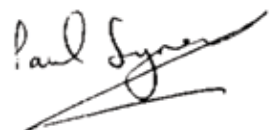
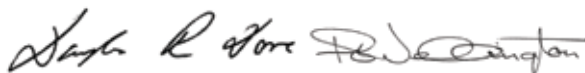
Efallai y byddwch chi hefyd am ddarllen rhai o'r papurau cefnogol hyn, os oes diddordeb gennych mewn deall mwy am y ffordd y daethom i ddatblygu'r Strategaeth hon ar gyfer 2008-11.

Cadeirydd Bwrdd
Iechyd Lleol Torfaen
Dr. Doug Dare

Arweinydd Cyngor
Bwrdeistref Sirol Torfaen
Y Cyng. Bob Wellington

Cadeirydd Cynghrair
Gwirfoddol Torfaen
Lynn Tanner

Prif Arolygydd
Heddlu Gwent
Paul Symes

Cyflwyniad

- Dyma ail gam 3 blynedd ymrwymiad hir dymor i wella iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles yn Nhorfaen.
- Mae'n strategaeth ar y cyd a baratowyd gan y Cyngor, y BILL, Cyngor Gwirfoddol Torfaen, Heddlu Gwent, Ymddiriedolaeth GIG Gwent a chynrychiolwyr o blith defnyddwyr a chynhalwyr.
- Yn ystod y cam cyntaf (2005/08), fe gafodd y BILL adnoddau ychwanegol (£3.8m) a sicrhodd bod modd gweithredu trwy sefydlu tua 60 prosiect newydd ac ychwanegol, a monitro'r gweithgarwch dilynol.
- Oherwydd newidiadau ariannol, nid yw hyn yn opsiwn yn ystod y 3 blynedd nesaf, ac felly mae'r strategaeth hon yn gofyn i flaenoriaethau lleol gael sylw mewn sawl ffordd wahanol.

Dadansoddiad

- O ganlyniad i nifer o dueddiadau pwysig, mae gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru yn anaddas ar eu ffurf bresennol.
- Mae'n rhaid ymateb trwy barhau gyda'r ymagwedd ddeublyg o wella gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol, tra ar yr un pryd yn gwella iechyd a lles yn y gymuned.
- Yng Ngwent mae yna raglen sylweddol ar waith i newid y gwasanaeth iechyd – Dyfodol Clinigol: ond, er mwyn llwyddo, mae'n dibynnu ar lawer o newidiadau llawer mwy eang, sy'n gofyn am ymdrech gydlynol.
- Nid oes unrhyw un ymagwedd neu asiantaeth yn gallu trosglwyddo newid ar y raddfa a'r cyflymder sydd ei angen, yn amlwg, yn Nhorfaen. Trwy fabwysiadu ymagwedd bedair ochr, gellir cynllunio cydbwysedd iach o weithgarwch i roi sylw:

Crynodeb Gweithredol

- **Amgylchiadau bywyd** – yr elfennau ehangach sy'n penderfynu ar iechyd a lles; sydd, yn bennaf, yn dod o dan ddylanwad yr ymdrech gydunol i ddatblygu cyrff cyhoeddus iach ar draws pob sefydliad. Rhaid i hyn ddigwydd ar yr un pryd â
 - Mae'n rhaid bod ffocws llawer o'r gwasanaethau hyn ar atal; mae gostwng y nifer o bobl sydd angen triniaeth, a'i darparu'n fwy lleol ar gyfer y rheiny sydd angen cefnogaeth, yn ymagwedd fwy cynaliadwy.
 - Rhaid i bob corff cyhoeddus – nid dim ond polisiau iechyd – gyfrannu mewn rhyw ffordd at wella iechyd ein dinasyddion: mae'r Bwrdd Partneriaeth wedi mabwysiadu gweledigaeth gydag ethos iechyd cyhoeddus cryf.
 - Cefnogir y weledigaeth gan gynllun gweithredu sy'n gweithredu ar 3 lefel
- Hybu dewisiadau iachach i wella **ffyrdd o fyw**; a gyflawnir yn bennaf trwy ailffocysu gwaith sydd eisoes yn bodoli a datblygu rhaglenni gweithgarwch newydd, a;
 - **Gwella canlyniadau** iechyd a gofal cymdeithasol; a gyflawnir yn bennaf trwy hybu annibyniaeth a dewis, a
- **Darparu gwasanaethau** – sy'n dod o dan ddylanwad ffocws ar effeithlonrwydd, cynllunio ar y cyd a modelau gwasanaeth newydd i ganiatáu'r uchod, a'u cefnogi.
 - Trwy sefydlu nifer o flaenoriaethau lleol, ar sail camau adolygu, ymgynghori a dadansoddi'r gwaith;
 - Trwy fod yn atebol am gynnydd nifer fach o raglenni pwysig sy'n enghraifft o'r symudiadau 'system gyfan' sydd eu hangen;
 - Trwy gael rhaglen gefnogol o reoli newid, rhoi sylw i ddatblygiad sefydliadol mewn ffordd ymwybodol, cynllunio ariannol ar y cyd, a gweithgareddau eraill sy'n 'galluogi'.
- Mae ystadegau pwysig o'r Aseiad Angen yn dangos bod y ffactorau sy'n arwain at iechyd a lles gwael yn doreithiog yn Nhorfaen: mae ail-gyfeiriadu gwasanaethau i newid y rhain yn gyfrifoldeb i'r Partneriaid, gyda chefnogaeth y Bwrdd Gwasanaethau Lleol.
 - Mae ystadegau pwysig o'r Aseiad Angen yn dangos bod y ffactorau sy'n arwain at iechyd a lles gwael yn doreithiog yn Nhorfaen: mae ail-gyfeiriadu gwasanaethau i newid y rhain yn gyfrifoldeb i'r Partneriaid, gyda chefnogaeth y Bwrdd Gwasanaethau Lleol.

Mae'r blaenoriaethau lleol yn seiliedig ar ymgynghoriad a dadansoddiad ac yn cynnwys rhai meysydd gwaith a fydd yn cael eu rhannu gyda'r Cynllun Plant a Phobl Ifanc a'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol; mae'r blaenoriaethau pwysicaf yn lleol yn cynnwys;

Addysg, sgiliau a hyfforddiant

Ennill sgiliau sylfaenol;
gwella'r rhaglen Ysgolion Iach

Camddefnyddio sylweddau

Gostwng y camddefnydd o alcohol, tybaco
(pob oed)

Byw'n iach

Gostwng a chefnogi'r gwaith o atal clefyd y galon, gordewdra a beichiogrwydd ymhlith pobl ifanc yn eu harddegau

Oedolion a chynhalwyr bregus

Hybu iechyd meddwl da/atal iselder;
cefnogi cynhalwyr

Hybu annibyniaeth a dewis

Pobl hŷn yn byw'n iach, yn ddiogel ac yn annibynnol yn eu cartrefi eu hunain;
Gostwng oedi wrth drosglwyddo gofal; cytuno ar y llwybrau gorau rhwng gwasanaethau

Clefyd hir dymor sy'n cyfyngu

Hybu hunan ofal/hunan reolaeth (clefyd y galon, clefyd serebrofasgiwlar, pwysedd gwaed)

Anghydraddoldebau

Taclo tlodi ac amddifadedd ac uchafu incwm yn rhannau tlotaf Torfaen.

Mynegir y blaenoriaethau lleol fel datganiadau o ganlyniad, sy'n cael eu datblygu ymhellach yn y Cynllun Gweithredu, i ddangos sut mae'r Cyngor cyfan – nid dim ond y gwasanaethau Gofal Cymdeithasol a Thai – a gwasanaethau cyhoeddus eraill yn medru cyfrannu.

Sut ydym yn gwireddu hyn

- Mae 'Gwella Gyda'n Gilydd yn ymrwymiad hir dymor.
- Mae'r potensial ar gyfer newidiadau i strwythurau iechyd lleol a'r rhagolwg ariannol tynnach yn cynrychioli risgiau; mae yna gyfleoedd hefyd, fel sefydlu Bwrdd Gwasanaethau Lleol (LSB), a darbodion maint a chydweithio potensial.
- Mae gan y Bwrdd Partneriaeth a'r BGLI safbwynt clir yn barod ar rai o'r prif newidiadau a fydd yn cael eu trosglwyddo erbyn 2008/11, ond yn ychwanegol at y prosiectau cyffyrddadwy hyn, er mwyn gweithredu'n llwyddiannus mae angen ennyn diddordeb y gymuned, a'i chynnwys hefyd.
- Mae'r 'trydydd sector' lleol (o fudiadau cymunedol a gwirfoddol) yn adnodd pwysig i'r Bwrdd Partneriaeth ac mae angen ei gefnogi gyda:
 - Ymdrech i daclo anghydraddoldebau ar y lefel mwyaf lleoledig;
 - Trosglwyddo a gweithredu Her Iechyd Torfaen.
 - Dod ag adnoddau ychwanegol i mewn i'r Bwrdd Partneriaeth

- Mae swyddogaethau gwahanol y Bwrdd Partneriaeth yn gofyn am rai newidiadau i'r strwythur, yr aelodaeth a'r fethodoleg i'w defnyddio hyd nes 2008/11. Elfennau pwysig ymhlith y rhain yw;
- Arweinyddiaeth gan y pwyllgor gweithredol/cyfarwyddwr ar gyfer y Cyd-Grwpiau Gweithredu Strategol.
- Aelodaeth briodol o blith rhanddeiliaid a mecanweithiau priodol ar gyfer ennyn diddordeb amrywiaeth eang o bobl.
- Ymagwedd fethodoleg gref a ddefnyddir yn gyson (Atebolrwydd ar Sail Canlyniadau) ar gyfer mesur gwir newidiadau ar draws y blaenoriaethau lleol.
- Atebolrwydd clir ar gyfer newid ac aiddosbarthu adnoddau, ble mae'r dystiolaeth yn dangos y gallai hyn fod yn fwy effeithiol.
- Cyfrifoldebau ar gyfer monitro, gwerthuso ac adolygu rhaglenni a phrosiectau.
- Gweithredu, Monitro a Gwerthuso
- Mae'r Cynllun Gweithredu mewn 3 rhan ac yn cael ei gefnogi gan naw Strategaeth Gomisiynu ar y Cyd a'u cynlluniau gweithredu. Mae'r rhain yn amlinellu'r ffordd y bydd y broses o ddatblygu a darparu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn cefnogi'r canlyniadau y mae partneriaid lleol wedi eu gosod.
- Fe fydd y Bwrdd Partneriaeth yn cwrdd 6 gwaith y flwyddyn, i adrodd ar y cynnydd tuag at y Weledigaeth ac i fod yn atebol amdano.
- Sefydlwyd meini prawf allweddol ar gyfer cynigion newydd, ac mae penderfynu ar sail tystiolaeth a gwerthusiad cadarn yn nodweddion cryf.
- I raddau helaeth, mae cynnydd yn dibynnu ar weithrediad effeithiol llawer o raglenni a chynlluniau eraill sydd eisoes yn bodoli.
- Mae gan bob un rôl o fewn 'Gwella Gyda'n Gilydd'.

Esboniad ar gyfer rhai o'r termau a ddefnyddir yn y strategaeth hon ac esboniad ar gyfer rhai o'r dogfennau.

Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles

Amrywiaeth o faterion sy'n effeithio ar bob un sy'n byw ac yn gweithio yn Nhorfaen.

Iechyd

Iechyd da neu wella iechyd – gwasanaethau a drosglwyddir gan feddygon, nyrsys a gweithwyr iechyd proffesiynol eraill i atal afiechyd; trin a gwella; rheoli cyflyrau a salwch.

Gofal Cymdeithasol

Gwasanaethau a ddarperir gan yr awdurdod lleol, neu ar ei rhan, ar gyfer pobl fregus.

Penderfynyddion ehangach

Yr amrywiaeth eang o ffactorau, sy'n penderfynu pa mor iach ydym ni, er enghraifft: tlodi, cyflogaeth, addysg, tai, yr amgylchedd a diogelwch cymunedol.

Comisiynwyr

Mae'n disgrifio'r ffordd y mae'r Awdurdod Lleol a'r Bwrdd Iechyd Lleol yn cynllunio, trefnu a phrynu gwasanaethau ar gyfer pobl.

BILI

Bwrdd Iechyd Lleol, mae'n bodoli er mwyn gwella iechyd a gofal iechyd y boblogaeth leol. Fe'i sefydlwyd yn 2003 i gymryd cyfrifoldebau'r Awdurdodau Iechyd yng Nghymru a rhoddwyd tri chwarter o gyllideb y GIG iddynt yng Nghymru. Maen nhw'n penderfynu pa wasanaethau iechyd sydd angen ar eu poblogaethau ac yna'n talu ymddiriedolaethau ysbyty, meddygon teulu, deintyddion ac eraill i ddarparu'r gwasanaethau hyn.

Ymddiriedolaeth GIG

Y sefydliad sy'n gyfrifol am ddarparu amrywiaeth o wasanaethau iechyd cymunedol ac aciwt.

Gwasanaethau Iechyd

Gwasanaethau sy'n helpu pobl i fyw bywydau mor llawn ac annibynnol â phosib. Maen nhw'n anelu at helpu pobl i oresgyn anawsterau penodol, ac i fyw yn eu cartrefi eu hunain/ardal leol cyhyd ag sy'n bosib.

Gweledigaeth

Datganiad sy'n dweud sut fydd pethau yn y dyfodol.

Canlyniadau (Results)

canlyniadau gweithredoedd.

Fframwaith Partneriaeth

Grŵp o bobl neu sefydliadau sy'n dod at ei gilydd gyda diben cyffredin, fel datblygu rhaglen.

Gweithiwr Iechyd Proffesiynol

person sy'n helpu adnabod, atal neu drin afiechyd neu anabledd.

Anghydraddoldebau Iechyd

Gwahaniaethau yn iechyd pobl mewn ardaloedd daearyddol gwahanol a rhwng gwahanol grwpiau o bobl.

Ennyn Diddordeb

cael pobl i gymryd rhan yn y broses o gynllunio a thrafod gwasanaethau.

Rhaglen

Cyfres gydlynol o weithgareddau sydd, gyda'i gilydd, yn ffurfio strategaeth i'w gwireddu gyda grŵp o gyfranogwyr at ddiben gwella statws iechyd y grŵp targed.